

Centerpartiets svar

1. Anser partiet att rekommendationerna i Sannings- och försoningskommissionens slutbetänkande SOU 2023:68 bör utgöra regeringens vägledande ramverk för den fortsatta försoningsprocessen?

Ja. Centerpartiet anser att kommissionens slutbetänkande ger en nödvändig och historiskt förankrad grund för det fortsatta arbetet. Statens historiska övergrepp och assimileringspolitik kräver en långsiktig och strukturerad försoningsprocess. Rekommendationerna bör därför ligga till grund för regeringens prioriteringar och insatser framåt, med särskilt fokus på språklig revitalisering av meänkieli och stärkandet av minoritetens ställning i hela samhället.

2. Anser partiet att regeringen bör ta fram en nationell handlingsplan för genomförandet av rekommendationerna?

Ja. För att betänkandet inte ska bli en hyllvärmare krävs en tydlig, tidsatt och budgeterad nationell handlingsplan. En sådan plan behövs för att samordna statliga myndigheters, regioners och kommuners arbete, samt säkerställa att minoritetens representanter är delaktiga i genomförande och uppföljning.

3. Anser partiet att regeringen bör tillsätta den utredning om tornedalingars, kväners och lantalaisets eventuella urfolksstatus som rekommenderas i slutbetänkandet?

Ja. Frågan om urfolksstatus är principiellt viktig och djupt rotad i gruppens identitet och historia. Centerpartiet ställer sig bakom att regeringen tillsätter den utredning som kommissionen föreslagit, för att på ett rättssäkert och grundligt sätt belysa de juridiska, historiska och internationella aspekterna i nära dialog med berörda grupper.

Kristdemokraternas svar

1. Anser partiet att rekommendationerna i Sannings- och försoningskommissionens slutbetänkande SOU 2023:68 bör utgöra regeringens vägledande ramverk för den fortsatta försoningsprocessen?

Kristdemokraterna välkomnar kommissionens arbete och ser slutbetänkandet som ett viktigt kunskapsunderlag för det fortsatta arbetet med nationella minoriteters rättigheter. Vi vill noggrant pröva rekommendationerna utifrån deras innehåll och hur de stärker språk, kultur och minoriteternas möjligheter att leva och utvecklas.

2. Anser partiet att regeringen bör ta fram en nationell handlingsplan för genomförandet av rekommendationerna?

Kristdemokraterna ser positivt på ett samlat och långsiktigt arbete för att stärka minoritetspolitiken. Om en nationell handlingsplan tas fram bör den ske i nära dialog med minoriteten och ha tydlig ansvarsfördelning och uppföljning.

3. Anser partiet att regeringen bör tillsätta den utredning om tornedalingars, kväners och lantalaisets eventuella urfolksstatus som rekommenderas i slutbetänkandet?

Frågan om urfolksstatus är komplex och rymmer både folkrättsliga och konstitutionella aspekter. Kristdemokraterna har i dagsläget inte tagit ställning till kommissionens rekommendation om en särskild utredning.

Liberalernas svar

1. Anser partiet att rekommendationerna i Sannings- och försoningskommissionens slutbetänkande SOU 2023:68 bör utgöra regeringens vägledande ramverk för den fortsatta försoningsprocessen?

Ja. Liberalerna anser att rekommendationerna i SOU 2023:68 ska vara en central och vägledande utgångspunkt för den fortsatta försoningsprocessen. Staten måste erkänna de historiska övergreppen och omsätta kommissionens slutsatser i konkreta, långsiktiga åtgärder i nära dialog med tornedalingar, kväner och lantalaiset.

2. Anser partiet att regeringen bör ta fram en nationell handlingsplan för genomförandet av rekommendationerna?

Liberalerna anser att riksdagen inte bör föregripa den pågående beredningen genom att nu kräva en särskild nationell handlingsplan. Däremot måste arbetet leda till konkreta, långsiktiga åtgärder och en tydlig uppföljning av hur kommissionens rekommendationer tas vidare. Om beredningen visar att en nationell handlingsplan är det mest ändamålsenliga verktyget bör regeringen återkomma med en sådan.

3. Anser partiet att regeringen bör tillsätta den utredning om tornedalingars, kväners och lantalaisets eventuella urfolksstatus som rekommenderas i slutbetänkandet?

Liberalerna anser att den pågående beredningen av SOU 2023:68 först bör få slutföras. Frågan om urfolksstatus är komplex och det finns olika uppfattningar inom minoriteten, vilket behöver tas på stort allvar. Vi vill därför lyssna in tornedalingar, kväner och lantalaiset och är öppna för att en särskild utredning kan behövas. Hur och när den i så fall ska tillsättas bör avgöras utifrån beredningens slutsatser och i nära samråd med minoriteten.

Miljöpartiets svar

1. Anser partiet att rekommendationerna i Sannings- och försoningskommissionens slutbetänkande SOU 2023:68 bör utgöra regeringens vägledande ramverk för den fortsatta försoningsprocessen?

Ja. Miljöpartiet välkomnar det viktiga arbete som gjorts inom Sannings- och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset. Vi menar att kommissionens slutsatser måste hanteras med respekt och verkställas i nära dialog med minoriteten för att bidra med försoning och upprättelse. Staten måste ta ansvar för en sammanhållen process och ta fram en handlingsplan för hur försoningsprocessen ska fortlöpa. Det arbetet måste kombineras med stärkta ekonomiska resurser, för att på riktigt kunna bidra till mer kunskap i samhället och upprättelse för minoriteten.

2. Anser partiet att regeringen bör ta fram en nationell handlingsplan för genomförandet av rekommendationerna?

Ja. Regeringen har börjat ta viktiga steg i försoningsprocessen, men en samlad handlingsplan och färdplan framåt saknas fortfarande. Det måste göras för att processen framåt ska bli sammanhållen och tydlig. Slutbetänkandet föreslår att regeringen ska ta fram en handlingsplan i samarbete med minoriteten, [vi har drivit på och motionerat i riksdagen](#) om att det ska bli verklighet.

3. Anser partiet att regeringen bör tillsätta den utredning om tornedalingars, kväners och lantalaisets eventuella urfolksstatus som rekommenderas i slutbetänkandet?

Ja. [Miljöpartiet har länge drivit frågan](#) om att urfolksstatus för tornedalingar, kväner och lantalaiset ska utredas. Det är väl belagt att dessa grupper levt i Sverige under en mycket lång tid och Svenska Tornedalingars Riksförbund-Tornionlaaksolaiset, STR-T, har begärt att regeringen ska erkänna tornedalingar, kväner och lantalaiset som urfolk. En sådan status skulle innebära ett folkrättsligt och formellt erkännande och bidra till att bevara och utveckla språket, identiteten och kulturen. Det är viktigt.

Arbetet med att utreda urfolksstatus för tornedalingar, kväner och lantalaiset måste ges gott om tid och tillräckliga resurser att samråda med berörda parter.

Moderaternas svar

1. Anser partiet att rekommendationerna i Sannings- och försoningskommissionens slutbetänkande SOU 2023:68 bör utgöra regeringens vägledande ramverk för den fortsatta försoningsprocessen?

Moderaterna anser att rekommendationerna i slutbetänkandet bör utgöra grund för dialog med minoritetsorganisationerna.

2. Anser partiet att regeringen bör ta fram en nationell handlingsplan för genomförandet av rekommendationerna?

Vad som bör ingå i en eventuell handlingsplan avgörs av den fortsatta dialogen mellan regeringen och minoritetsorganisationerna.

3. Anser partiet att regeringen bör tillsätta den utredning om tornedalingars, kväners och lantalaisets eventuella urfolksstatus som rekommenderas i slutbetänkandet?

Moderaterna är tveksamma till att tillsätta en sådan utredning, men konstaterar samtidigt att det pågår en beredning i Regeringskansliet kring frågan.

Socialdemokraternas svar

Anser partiet att rekommendationerna i Sannings- och försoningskommissionens slutbetänkande SOU 2023:68 bör utgöra regeringens vägledande ramverk för den fortsatta försoningsprocessen?

Regeringen gav Forum för levande historia i uppdrag att ta fram en populärversion av Sannings- och försoningskommissionens arbete – något vi välkomnade. Vi noterar att inte mycket mer har hänt från regeringens sida. Det är beklagligt då kommissionens arbete var gediget och innehöll uppslag till agerande framåt. En S-ledd regering kommer att ha ett mycket mer framåtlutat förhållningssätt när det gäller hela minoritetspolitiken och de rekommendationer som gavs av Sanning- och försoningskommissionen är en god utgångspunkt.

Anser partiet att regeringen bör ta fram en nationell handlingsplan för genomförandet av rekommendationerna?

Arbetet med Sannings- och försoningskommissionens rekommendationer bör tas vidare – exakta former för det får vi återkomma till.

Anser partiet att regeringen bör tillsätta den utredning om tornedalingars, kväners och lantalaisets eventuella urfolksstatus som rekommenderas i slutbetänkandet?

Att tillsätta en sådan utredning är inte något vi utesluter, men det är inte heller något vi har drivit under nuvarande mandatperiod

Sverigedemokraternas svar

1. Anser partiet att rekommendationerna i Sannings- och försoningskommissionens slutbetänkande SOU 2023:68 bör utgöra regeringens vägledande ramverk för den fortsatta försoningsprocessen?

Vi välkomnar kommissionens arbete och ser slutbetänkandet som ett viktigt underlag för det fortsatta arbetet med tornedalingars, kväners och lantalaisets språk, kultur och rättigheter. Samtidigt anser vi att rekommendationerna bör prövas och bedömas var för sig utifrån genomförbarhet, konsekvenser och prioriteringar. Betänkandet bör därför vara ett viktigt underlag för regeringens fortsatta arbete, men inte utgöra ett styrande ramverk i alla delar.

2. Anser partiet att regeringen bör ta fram en nationell handlingsplan för genomförandet av rekommendationerna?

Vi ser positivt på långsiktiga och permanenta satsningar för att stärka de nationella minoritetsspråken och minoriteternas kultur. Samtidigt är vi tveksamma till att ta fram en omfattande nationell handlingsplan som binder regeringen till samtliga rekommendationer i betänkandet. I stället bör regeringen prioritera de åtgärder som bedöms ge störst effekt för språkens och kulturernas fortlevnad samt säkerställa att befintliga insatser fungerar väl.

3. Anser partiet att regeringen bör tillsätta den utredning om tornedalingars, kväners och lantalaisets eventuella urfolksstatus som rekommenderas i slutbetänkandet?

Nej. Vi anser inte att en sådan utredning bör prioriteras i nuläget. Samtidigt som vi värnar tornedalingars, kväners och lantalaisets språk, kultur och rättigheter ser vi att Sveriges nationella minoritetspolitik redan ger dessa grupper ett starkt skydd. Fokus bör i stället ligga på konkreta åtgärder för att stärka de nationella minoritetsspråken och minoriteternas möjligheter att bevara och utveckla sin kultur. Vi anser därför att resurserna bör riktas mot dessa insatser snarare än mot en utredning om urfolksstatus.

Vänsterpartiets svar

Vi svarar Ja på samtliga frågor.

Vänsterpartiet anser att sannings- och försoningskommissionens slutbetänkande är en nödvändig utgångspunkt för det fortsatta arbetet för upprättelse, försoning och långsiktig utveckling för minoriteten.